

13.12.2023

Uvilan kaupunki
kirjaamo@ulvila.fi

Viite: Lausuntopyyntö 30.10.2023

Lausunto, Uvilan kaupungin vesilaitoksen toiminta-alueiden päivittäminen

ELY-keskusten vesihuoltolaissa tarkoitetut tehtävät on keskitetty 1.1.2022 alkaen Etelä-Savon ELY-keskukseen, jonka vuoksi lausunnon antajana toimii Etelä-Savon ELY-keskus (myöhemmin ELY-keskus).

Uvilan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vesihuollon toiminta-alueet viimeksi 24.9.2018.

ELY-keskus lausuu asiasta seuraavaa:

Uvilan teknisen lautakunnan pöytäkirjassa (15.3.2023) todetaan, että: ”Päätösesityksessä tullaan esittämään, että jo nyt asemakaavoitetut alueet ja asemakaavoitettavat alueet, päätetään vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäroinnin toiminta-alueiksi vasta kun kaava-alueen kunnallistekniikka rakennetaan tai rakentamisesta tehdään päätös”. Vesihuoltolain 7 § mukaan toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen sekä myös suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. 8 § mukaan hyväksymispäätöksen yhteydessä on myös asetettava tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin. Uvilan esittämä tapa, jossa alueet määritetään toiminta-alueiksi vasta kun kaava-alueen kunnallistekniikka rakennetaan tai rakentamisesta tehdään päätös, ei toteuta vesihuoltolain ajatusta ennakoitavuudesta. Suunniteltu yhdyskuntakehitys tulee huomioida jo etukäteen toiminta-alueiden määrittelyssä. Niiden alueiden osalta, joita ei ole vielä toteutettu, tulee toiminta-aluepäätöksessä esittää tavoitteellinen (ei sitova) toteutusvuosi. ELY-keskus on jo aiemmin 28.12.2017 antamassaan lausunnossa edellyttänyt, että toiminta-alueiden määrittelyssä tulee paremmin huomioida sekä olemassa oleva että tuleva yhdyskuntakehitys. Olemassa olevat sekä vireillä olevat asemakaava-alueet tulee ottaa mukaan toiminta-alueeseen. Toiminta-alueiden tavoitteellinen määrittäminen vähentää toiminta-alueiden päivitystarvetta, kun aluetta ei tarvitse muuttaa verkoston laajennuttua vaan se on huomioitu lain vaatimuksen mukaisesti ennakoivasti. Laitoksille tavoitteellinen ajankohta antaa mahdollisuuden varautua taloudellisesti uudishankkeiden toteutukseen. Tavoitevuosi helpottaa myös alueen asukkaita, jotka voivat sen perusteella ennakoida kiinteistön vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen ajankohtaa. Päätöksessä esitetty tavoitevuosi ei ole sitova vaan tavoitteellinen verkoston toteuttamisen ajankohta.

Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitokselle määritetään toiminta-alue, jolle toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määritetään alueet, jotka on saatettava vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston piiriin, sekä alueet, jotka on

13.12.2023

saatettava laitoksen jätevesiviemäriverkoston piiriin. Nyt esitetyt erilliset toiminta-aluekartat kuvaavat näitä eri verkostojen piiriin saatettavia alueita. Päätöksen yhteydessä toiminta-alue tulee esittää lain edellytysten mukaisesti.

Koska toiminta-alueeksi esitetyt alueet ovat tiiviisti rakennettuja ja vesihuoltokin on alueille pääsääntöisesti jo toteutettu, ELY-keskus olettaa, että laitos pystyy jatkossakin huolehtimaan vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti. Myös vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävien maksujen voidaan olettaa olevan kohtuulliset ja tasapuoliset. On hyvä huomata, että maksujen tasapuolisuus ei tarkoita sitä, että maksujen tulee olla kaikille verkostoon liitettäville kiinteistöille samansuuruiset, vaan liittymis- ja perusmaksujen tulee olla eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen esimerkiksi kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen pohjalta. Näin ollen muita alueita suuremmat toteutus- tai ylläpitokulut voidaan kattaa korkeammilla liittymis- ja perusmaksuilla.

Vesijohtoverkoston piiriin saatettavaksi esitettyjen alueiden osalta ELY-keskus huomauttaa, että rajauksessa tulee huomioida myös tuleva yhdyskuntakehityksen tarve eli tulevat maankäytön suunnitelmat, mikäli niitä ei ole huomioitu. ELY-keskus pitää hyvänä, että ns. vesijohtokimpat siirretään kunnan vesihuoltolaitoksen hallintaan ja huomioidaan toiminta-alueen määrittelyssä. Kaikkia vesijohtoverkoston alueita ei tarvitse esittää toiminta-alueeksi. Osa verkosta voi kuulua myös niin sanottuun palvelualueeseen, jolla ei ole liittämismuutoksen velvollisuutta. Pääasia on, että toiminta-alueet kattavat laissa edellytetyt alueet. Lain 7 §:n mukaan toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettavaksi esitettyjen alueiden osalta ELY-keskus on jo aiemmin 28.12.2017 antamassaan lausunnossa edellyttänyt, että kaikki taajama-alueet tulee ottaa viemäriverkon piiriin saatettaviin alueisiin. ELY-keskus huomautti, että toiminta-alueen ulkopuolelle jäi pieniä osia taajama-alueesta (esim. Harjunpään kaakkoispuolelta Alamäentien varsi, Suosmeren itäosa Kotomäki-Nurmimaa, Valtavainio-Haistila sekä Kaasmarkunjoen varsi Alinenpään ja Fatiporin kohdalla). Lisäksi ELY-keskus on myöhemmin 26.8.2021 antamallaan päätöksellä määrännyt Ulvilan kaupungin huolehtimaan, että Haistila-Ravanin pohjavesialueella jätevesihuolto toteutetaan mahdollisimman nopeasti viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä niiltä osin kuin se on aiemmin jäänyt toteuttamatta. Lisäksi edellytettiin, että alueella toteutuneen yhdyskuntakehityksen takia alue tulee ottaa mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen.

Aiemmassa lausunnossa mainituista taajama-alueista osa on nyt esitetty otettavan mukaan viemäriverkon piiriin saatettaviin alueisiin. Näitä ovat osa Valtavainio-Haistilan alueesta sekä Kaasmarkunjoen varresta Fatiporin kohdalla sijaitseva asuinalue. Myös Haistila-Ravanin pohjavesialueen osalta toiminta-alueita on esitetty laajennettavan annetun määräyksen mukaisesti. Näiden lisäksi toiminta-alueita on esitetty laajennettavan muutamien yksittäisten kiinteistöjen osalta. Harjunpään kaakkoispuolelta Alamäentien varsi, Suosmeren itäosa Kotomäki-Nurmimaa sekä osa Valtavainio-Haistilan alueesta on kuitenkin edelleen jätetty toiminta-alueen ulkopuolelle. ELY-keskus katsoo, että toiminta-alueen tulee kattaa myös edellä mainitut alueet, koska alueiden liittäminen vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon on tarpeen toteutuneen yhdyskuntakehityksen vuoksi.

13.12.2023

Toiminta-alueen viemäriverkon piiriin saatettavien alueiden osalta esityksessä on esitetty poistettavaksi Otto Alhontien ja Eliaksentien alun alue, jonne ei ole vielä toteutettu viemärointiä. Perusteina on mainittu, että alueella ei ole asemakaavaa eikä viereisen alueen (Laitämäki) kunnallistekniikka ole vielä riittävästi rakennettu ja aluetta on tällä hetkellä vaikeaa yhdistää viemärointiin. Lisäksi on esitetty, että alue otettaisiin uudelleen toiminta-alueeksi, kun Laitämäen alueen kunnallistekniikkaa laajennetaan vuosina 2025–2028. ELY-keskus katsoo, että esitetylle toiminta-alueen poistolle ei ole vesihuoltolain mukaisia perusteita ja näin ollen toiminta-aluetta ei voida supistaa. Alueella on tiivistä rakentamista ja kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen yhdyskuntakehityksen vuoksi. Lisäksi alueella ei ole tapahtunut sellaista olosuhteiden muutosta, mikä edellyttäisi toiminta-alueen supistamista (esim. väestömäärän vähentyminen). Alueen tilanne on vastaava kuin kyseisen alueen osalta on ollut aiemmin toiminta-aluetta määritettäessä. Koska aluetta ei ole vielä toteutettu, toiminta-aluepäätöksessä tulee alueen osalta esittää tavoitteellinen toteutusvuosi.

Mikäli Ulvilan kaupunki esittää toiminta-alueen ulkopuolelle jätettäväksi ELY-keskuksen edellyttämiä alueita, tulee päätöksessä esittää selkeät perustelut alueiden ulkopuolelle jättämiselle. Perusteltuja syitä voivat olla esimerkiksi väestön väheneminen alueella, tyhjillään olevien kiinteistöjen suuri määrä tai keskimääräistä kalliimmat toteutuskustannukset, jolloin vesihuoltolain 8 § mukaiset vaatimukset eivät täyty (vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti sekä vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi). Mikäli maksujen kohtuullisuutta käytetään perusteena, tulee pois jätettäväksi esitetyn alueen osalta esittää kustannusarvioon pohjautuvat toteutuskulut.

Hyväksytty toiminta-alue, verkostojen piiriin saatettavat alueet ja toiminta-alueella sijaitsevat taajamat tulee esittää kartalla, jonka tulee olla yleisesti saatavilla tietoverkossa. Ulvilan kaupungin tekemä vesihuoltolain 8 §:n mukainen hyväksymispäätös tulee saattaa ELY-keskuksen tietoon. Päätöksen mukana tulee toimittaa kaupungin verkkosivujen osoite, jossa kartat tulevat olemaan yleisesti saatavilla. Lisäksi vesihuoltolain valvonnan helpottamiseksi toiminta-alerajaukset olisi mahdollisuuksien mukaan hyvä toimittaa ELY-keskukselle sähköisessä muodossa siten, että rajaukset saadaan vietyä paikkatietojärjestelmään.

Tämä asiakirja ESAELY/172/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAELY/172/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nummelin Minna 14.12.2023 08:40

Ratkaisija Rauhamäki Heidi 14.12.2023 09:50